نگاه

دیداری با خاتمی در روزی نیمه‌برفی

غلامعلی رجایی

● پنجشنبه گذشته، قبل از ظهر با جمعی از فعالان سیاسی اصلاح‌طلب خوزستان با جناب آقای سیدمحمد خاتمی دیداری صمیمی داشتیم. بروبچه‌های اصلاح‌طلب عرب خوزستان دیروز هم ملاقاتی با آقای هاشمی داشتند. درخواست ملاقاتشان برای هفته دفاع مقدس بود که به‌دلیل درخواست‌های زیاد ملاقات با هاشمی- که مجموع آنها بنا به‌گفته مسوول وقت‌های ایشان، بالغ بر هزارو۵۰۰ ملاقات موافقت‌شده، می‌شوند! -در هفته وحدت ممکن شد! در این دوجلسه سخن فعالان اصلاح‌طلب عرب خوزستان با توجه به خدمات مردم عرب خوزستان در جنگ و حتی در جنگ با داعش که شهدایی هم تقدیم کرده‌اند، تقدم قومی بر قوم دیگر نبود که این حرف‌ها با انقلاب به ورطه فراموشی سپرده شد. سخن دوستان این بود که نظام باید از ظرفیت همه اقوام یکسان استفاده کند و متاسفانه اکنون در استان این‌گونه نیست. حق هم با آنها بوده و هست. جلسه با ورود جناب خاتمی آغاز شد. پنج‌نفر از حاضران به بیان دیدگاه‌های خود و به مسایل استان و کشور پرداختند. از نگرانی‌هایشان گفتند و از اینکه سیاست در اولویت قرارداشتن سیاست خارجی برای رییس‌جمهوری نباید موجب فراموشی مسایل مهمی در داخل، از جمله احزاب و توجه به توسعه و... بشود. خاتمی درابتدای صحبت خود با تاکید بر اینکه ما نباید فراموش کنیم انقلاب ما، انقلابی فقط ایرانی نیست بلکه اسلامی هم هست، روایتی از رسول خدا(ص) خواند و گفت اسلامی که من می‌بینم در آن هیچ‌گونه تمایز قومی و نژادی نیست. سپس متن عربی این روایت از رسول خدا -که درود خدا بر و او آل پاک او باد- را خواند: هیچ عربی بر عجم- غیرعرب- و هیچ سفیدی بر سیاهی برتری و فضلی جز در تقوا ندارد و در ادامه فرمان علی(ع) به مالک‌اشتر- که قرار بود استاندار مصر بشود و با دسیسه معاویه در بین راه مسموم شد و به مصر نرسید- را روایت کرد: ای‌مالک مردم دو دسته‌اند: یا برادر دینی تواند یا نظیر تواند در خلقت و لذا باید با آنها با عدالت رفتار کنی. با تاکید می‌گفت: اگر کسی در جمهوری اسلامی ما، هم دین ما مسلمان‌ها هم نباشد به‌خاطر شهروند بودنش، حقی مشابه سایر مسلمان‌ها بر حاکمیت و حکومت داشته و دارد. خاتمی سپس به مطلب مهمی اشاره کرد و گفت: «من نمی‌دانم داعش ساخته دست غربی‌هاست یا نه ولی آنها به‌خوبی دارند از رفتار غلط این گروه نهایت استفاده را می‌برند و با نشان‌دادن رفتار زشت‌شان به دنیا می‌گویند ببینید، اسلام همین است» ایشان در آخر حرف اصلی خود را زد و گفت جمهوری‌اسلامی باطل‌السحر این تلاش‌هاست. اگر جمهوری‌اسلامی خوب محقق بشود، تمام این رویه‌ها را باطل می‌کند. خاتمی که حرف می‌زد، به تابلویی که به دیوار اتاق ملاقات وی نصب شده بود نیم نگاهی کردم که با خط زیبایی بر آن نوشته شده بود: «خاموشی آیین چراغ نیست!» با خود اندیشیدم که مراد از این عبارت زیبا خود این آقا سید است... . سخن مهم دیگر خاتمی درباره مفهوم هویت بود. او با لحن موکدی می‌گفت: باید واقعیت‌ها را پذیرفت اما در درون یک هویت، هویت‌ها باید متداخل باشند نه متقابل. می‌گفت: در دایره‌ای به‌نام ایران همه ما باهم هستیم و در محدوده ایران دور همدیگر جمع شده‌ایم. سخن دیگر خاتمی درباره توسعه بود می‌گفت: ایران وقتی در دنیا سربلند است که مدام درحال توسعه و پیشرفت باشد نه اینکه روزبه‌روز فقیر و عقب‌مانده باشد و افزود: البته توسعه توام با عدالت‌های همه‌جانبه عدالت سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، جنسی قومی و حتی در عرصه دسترسی به اطلاعات. در انتها حرف قشنگی زد و گفت اگر این عدالت‌ها محقق شود، خود بهترین رویه و شیوه صدور انقلاب‌اسلامی ماست. بخش پایانی سخنان خاتمی مربوط به نقش بی‌نظیر خوزستانی‌ها در جنگ بود. سخن که می‌گفت از پنجره اتاق به بیرون نگریستم. برف ملایمی می‌بارید و چه صحنه زیبایی بود. اولین برفی است که امسال در تهران می‌بینم البته از پشت شیشه پنجره! می‌گفت: خوزستان قلب موجودیت و حیات ایران است. می‌گفت: در بعد اقتصادی قلب اقتصاد ما در خوزستان می‌تپد. وی با طرح سوالی پرسید چرا صدام خوزستان را هدف حمله خود قرار داد؟ برای اینکه به جایگاه مهم آن در اقتصاد کشور آگاه بود. با تاثر می‌گفت در خوزستانی که آن همه رودخانه و آب وجود دارد و ۹میلیاردمترمکعب آب‌های کشور ما به خلیج‌فارس می‌ریزد، این خیلی بد است که در بعضی شهرها و روستاهای خوزستان ما مردم آب خوردن نداشته باشند. صحبت که می‌کرد یکی از اعضای دفترش وارد شد و گفت چنددقیقه دیگر اذان است. با شوخی گفت چشم ولی هنوز که اذان نشده. چندجمله گفت و با دعایی به صحبت خود خاتمه داد. آقای‌رمضانی مسوول‌دفتر چندسجاده آورد. دوسه‌صف بسته شد. وقتی سید اقامه می‌گفت یاد این خاطره افتادم که او هشت‌سال مدام هرروز در دفترش در ریاست‌جمهوری نماز جماعت ظهر و عصر می‌خواند ولی حتی یک‌بار به صداوسیما که می‌خواست به درخواست ستاد اقامه نماز و شخص آقای‌قرائتی از مراسم نمازجماعت وی فیلمی تهیه و پخش کند، اجازه تصویربرداری نداد.... ایمان و عمل صالح خاتمی است که وی را این‌همه محبوب مردم کرده است.

هوای معتدل این روزهای سیستان‌وبلوچستان

عکس: شرق

شرق: پهناورترین استان کشور است و چیزی نزدیک به دوونیم‌میلیون‌نفر جمعیت دارد. استانی متشکل از اقوام و اقلیت‌های مذهبی و دینی که در کارزارهای انتخاباتی ثابت کرده‌اند به‌صورت سنتی آرایشان را به سبد اصلاح‌طلبان می‌ریزند. چنانکه در انتخابات ریاست‌جمهوری یازدهم نزدیک‌ترین رقیب اصولگرا به حسن روحانی یعنی محمدباقر قالیباف هفت‌برابر کمتر از او در استان سیستان‌وبلوچستان رای آورد. روحانی ۱۲پله هم بالاتر از سعید جلیلی قرار گرفت، تا در صف‌آرایی انتخاباتی با حمایت محمد خاتمی و اکبر هاشمی و در پی آن با فراخوان بزرگان اهل سنت ۷۷۰هزارو۲۶۹ رای اهالی این استان را از آن خود کند.

حسن روحانی با روی‌کارآمدنش دستیار ویژه‌ای در امور اقوام و اقلیت‌های مذهبی تعیین کرد. این اقدام او می‌توانست پیامی روشن به مناطقی چون سیستان‌وبلوچستان باشد. رییس‌جمهوری پس از شروع به کار دولت، سومین مقصد سفر استانی خود را سیستان‌وبلوچستان انتخاب کرد تا اینگونه نشان دهد توجه به این استان در اولویت برنامه‌های اوست.

توجهی که درصورت اجرایی‌شدن برنامه‌ها و طرح‌های دولت می‌تواند گواهی بر این امر باشد؛ اهدافی که دنبال‌کردن آنها به علی‌اوسط‌هاشمی سپرده شده است. درست چیزی نزدیک به یک‌سال پیش هاشمی به‌عنوان استاندار دولت تدبیر و امید به استان سیستان‌وبلوچستان فرستاده شد تا با نگاه اصلاح‌طلبانه برای حل مشکلات امنیتی، اقتصادی و اختلافات قومی در این منطقه چاره‌ای بیندیشد.

او سابقه فعالیت در معاونت سیاسی و امنیتی استانداری تهران، معاون استاندار و فرماندار تهران، معاون سیاسی و امنیتی استانداری قزوین، معاونت سیاسی و امنیتی استانداری کردستان، فرماندار شهرستان گیلانغرب، مدیرکل سیاسی و انتظامی استانداری کرمانشاه، مدیرکل سیاسی و انتظامی استانداری چهارمحال‌وبختیاری را در دولت اصلاحات داشته است.

هاشمی اصلاح‌طلب خیلی در انتصاب مدیران سیاسی خود سیاسی عمل نکرده است، چنانکه ترکیبی از نیروهای هر دو جناح اصولگرا و اصلاح‌طلب را می‌توان در استانداری سیستان‌وبلوچستان دید. حتی این تغییرات شامل برخی پست‌های مهم نشده است تا فرماندار زاهدان و زابل در دولت تدبیر و امید همچنان به کار خود ادامه دهند.

علی غلامی، از فعالان اصلاح‌طلب سیستان‌وبلوچستان در این‌باره به «شرق» می‌گوید: «نگاهی که مردم به اصل انتخابات داشتند نگاه به تغییر و اصلاح امور از نظر سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی بوده است، اما واقعیت این است که در طول این مدت تغییرات در سیستان‌وبلوچستان بسیار محدود صورت گرفته و همان تغییرات اندک هم با مدیریت‌های ضعیف انجام شده است.» این فعال سیاسی دلیل این امر را مصلحت‌اندیشی‌هایی می‌داند که از سوی استاندار برای حرکتی گام‌به‌گام تا رسیدن به خواست مردم انجام شده است. هرچند او معتقد است تا رسیدن کامل به خواست مردم فاصله بسیار زیادی وجود دارد.

مشاور سابق استاندار سیستان‌وبلوچستان در دولت اصلاحات با عنوان این مطلب که «با شناختی که از آقای هاشمی دارم می‌دانم ایشان به این تغییرات علاقه‌مند است» عنوان کرد: «به نظر می‌رسد شرایط خاص و ویژه‌ای که استان در غالب قومیت و مذهب دارد باعث شده تا این تغییرات بسیار محدود باشد تا جایی که در غالب فرمانداران فقط جابه‌جایی صورت گرفته است.» غلامی اما عامل دیگر بر انتصابات استان را فشار نمایندگان مجلس می‌داند که اثرات منفی هم داشته است.

این فعال اصلاح‌طلب با نقد این جریان ادامه داد: «به هیچ عنوان این رویکرد مناسب نیست و مدیریت اجرایی استان باید همه جوانب را در نظر بگیرد. نفس دخالت قوای دیگر در کار قوه اجرایی اشتباه است. چون این اختیار استاندار را زیر سوال می‌برد، به این دلیل که باید استاندار بتواند توقعات مردم را تامین کند.»

غلامی در ادامه گفت: «توجه استانداری در انتخاب مدیران سیاسی و اجرایی بیش از اینکه به اصلاح‌طلبان و اعضای ستاد آقای روحانی باشد به ستاد دیگر نامزدهای رقیب آقای روحانی بوده است که گروه‌های سیاسی حامی آقای رییس‌جمهوری به این موضوع نقد دارند.»

گفتنی است اصلاح‌طلبان در سیستان‌وبلوچستان اغلب در ستادهای انتخاباتی محمدرضا عارف فعالیت می‌کردند و در روزهای پایانی پس از اعلام اجماع و کناره‌گیری عارف به جمع حامیان حسن روحانی پیوستند، هرچند این نکته از تاثیرگذاری آنان در پیروزی رییس‌جمهوری چیزی کم نمی‌کند.

فعالیت احزاب درحد صفر است

موضوع دیگر بحث فعالیت احزاب در استان است که البته جای تعریفی ندارد. چنانکه غلامی فعالیت احزاب در استان را در حد صفر ارزیابی می‌کند و این موضوع را یکی از اشکالات جدی فضای سیاسی حاکم بر استان برمی‌شمرد. مشاور استاندار سیستان‌وبلوچستان در دولت اصلاحات علت بی‌توجهی به احزاب را هم سیاست کلی دولت در بحث سیاست داخلی می‌داند. او معتقد است مسوولیت این بی‌توجهی بیش از همه به وزارت کشور برمی‌گردد.

این فعال اصلاح‌طلب اما وضعیت اقوام و اقلیت‌های مذهبی را بهتر از گذشته ارزیابی کرد و گفت: «اعتمادسازی بیشتری صورت گرفته است. حتی برخی از اقوام استان با انتشار بیانیه از آقای استاندار حمایت کردند، درواقع اقوام به رایی که در صندوق آقای روحانی ریختند، پایبند هستند.» غلامی در پایان عنوان کرد: «در مجموع سیاست‌هایی را که آقای هاشمی تبیین کرده‌اند سیاست‌های متعادلی می‌بینم و به نظر می‌رسد ایشان می‌توانند آینده بهتری را برای سیستان‌وبلوچستان رقم بزنند که این خواست و نیاز مردم است.»

روزنه

دولت وارث ۳۰هزارمیلیاردتومان پروژه ناتمام در تبریز

● **تبریز-ایسنا:** اسماعیل جبارزاده، استاندار آذربایجان‌شرقی: دولت تدبیر و امید وارث ۳۰هزارمیلیاردتومان پروژه ناتمام در استان آذربایجان‌شرقی است که باید طی این سال‌ها به بهره‌برداری برسد درحالی که اعتبار تخصیص‌داده‌شده به استان حدود ۲۰۰میلیاردتومان است.

شگفتی برای افزایش ۳۰میلیاردتومانی هزینه‌های شهرداری قم

● **قم-ابلنا:** محسن عابدینی‌پور، عضو شورای اسلامی شهر قم: در وضعیتی که بودجه عمرانی حدود ۲۰درصد کاهش دارد، جای شگفتی است که برای بودجه جاری، ۳۰میلیاردتومان افزایش پیشنهاد می‌شود. این در حالی است که براساس نرم بودجه کشوری، برای شهر یک‌میلیون‌و۲۰۰هزارنفری مانند قم، باید حدود هشت‌هزارمیلیاردتومان بودجه پیش‌بینی می‌شد.

وضعیت بد اقتصادی دولت

● **مشهد-ایسنا:** آیت‌الله علم‌الهدی امام‌جمعه مشهد: مسوولان باید با حداکثر قدرت خود و با امکانات موجود از رسانه‌ها حمایت کنند، در برخی نهادها نباید شاهد این باشیم که امکانات در جاهایی که اولویت ندارد هزینه می‌شود، البته نباید توقع کمک مالی چندانی هم داشت، چراکه وضعیت دولت هم مناسب نیست، بودجه امسال بودجه‌ای مساله‌دار است که از همین الان عده‌ای معتقدند که قابل‌تحقق نخواهد بود.

۸۴۰۰ پرونده در تعزیرات حکومتی استان همدان

● **همدان-مهر:** علیرضا حسن‌پور، مدیرکل تعزیرات حکومتی استان همدان: از ابتدای سال‌جاری تاکنون بیش از ۸۴۰۰فقره پرونده با محکومیت بیش‌از ۱۹۴میلیاردریال وارد تعزیرات حکومتی استان همدان شده است. بیش از ۹۹درصد پرونده‌ها نیز رسیدگی و مختومه شده و جریمه آنها وصول و به حساب خزانه دولت واریز شده است. در مقایسه با ۹ماهه سال۹۲ تعداد پرونده‌های وارده در سال‌جاری کاهش یافته است.

ادامه از صفحه ۶

نگاه قومی و مذهبی در انتصابات نداشتم

رویکرد من در بدو ورود به استان، این بود که سیستان‌وبلوچستان را به مرحله‌ای از رشد برسانیم که بخشی از نقش ملی را عهده‌دار شود و در این مسیر تلاش می‌کنیم از ظرفیت بندر آزاد استفاده کنیم. متاسفانه هنوز مردم کشور خودمان هم نسبت به این استان شناخت خوبی ندارند و ما باید از این حالت خارج شویم. من با اطمینان می‌گویم که استان در این یک‌سال در مسیر صنعتی‌شدن قرار گرفته است و نگاه آقای روحانی به استان، براساس شناخت حاصل از شورای امنیت ملی و مرکز مطالعات استراتژیک، یک نگاه کاملا کارشناسانه است و ما هم در آن مسیر حرکت می‌کنیم.

نمود عملی این نگاه چه بوده است؟

در این مدت دو پالایشگاه پتروشیمی برای استان مصوب شده است که می‌تواند ۳۰ تا ۴۰هزار شغل در منطقه ایجاد کند. کارخانه فولاد با ظرفیت ۱۰میلیون تن مصوب شده است که تا به حال شش‌میلیون‌و۶۰۰هزارتن آن به توافق رسیده است. سیستان‌وبلوچستان فاز سوم خودروسازی کشور اعلام شد که زمین آن مشخص شده و به‌دنبال مشارکت با یکی از برندهای قابل قبول جهانی هستیم. بحث کارخانه لاستیک‌سازی با ظرفیت ۵۰هزار تن برای استان نیز مصوب شده است که روی مکان آن در حال مذاکره هستیم. در سفری که آقای روحانی به استان داشتند، اراده بر این بود که در برنامه چهارساله دولت، ظرفیت بنادر استان را ارتقا دهند که در گام نخست و تا پایان نیمه‌اول ۹۴ ظرفیت بنادر را از ۲/۵ به شش‌میلیون‌تن افزایش دهیم. امروز راه‌آهن چابهار به زاهدان و عملیات آن برای اتصال به آسیای میانه و زاهدان به زابل و سرخس مطالعاتش تکمیل شده است و پنج قطعه به طول ۳۰۰کیلومتر کارگاه زده شده است، امسال ۱۱۹میلیاردتومان در مرحله اول به این پروژه بودجه تخصیص داده شده است. این یعنی استان به پرجمعیت‌ترین خط جهانی وصل می‌شود، یعنی به اقیانوس هند و چین وصل می‌شویم و آنها را به اروپا و آسیای میانه وصل می‌کنیم. در بخش کشاورزی در ظرف ۲۵سال گذشته ۱۸هزارهکتار از ۲۸۶هزارهکتار اراضی قابل کشت، تحت آبیاری تحت فشار بوده است اما اکنون ما ۱۴۶هزارهکتار را مصوب کرده‌ایم که در سه الی چهارسال آینده انجام می‌شود. دولت ۵۰۰میلیون‌دلار پول بلاعوض از صندوق توسعه وام گرفته است و برای انجام این پروژه به استان داده است. از طرفی برنامه داریم که بتوانیم ۵۰هزارتن گوشت قرمز کشور را هم تامین کنیم. از برنامه‌های دیگر که دنبال شده، این است که مجوزی از وزارت نفت داریم که بازار نفت پاکستان و افغانستان را هم مورد هدف قرار دهیم و راه را برای قاچاق، دشوار کنیم و این نقش را به خود مرزنشینان دهیم.

این بحث وجود دارد که شما تغییر می‌کنید.

شایعه است.

اما انگار فشارهایی وجود دارد که علی‌اوسط‌هاشمی نباشد.

مگر می‌شود راه را بر نقدها و انتشار نظرها بست؟ و هیچ‌کس نباید بر این باور باشد که دایم بر قدرت باقی می‌ماند، ما برآمده از افکار مردم هستیم و تا زمانی که افکار مردم از طریق قانونی و انتخابات بر بودن این دولت باشد در خدمت مردم هستیم. مخالفان هم اگر بر بودن می‌اندیشند باید مردم‌شناسی‌شان را تقویت کنند و جامعه خودشان را بهتر بشناسند. امنیت پایدار بر این روال است که ما حق حیات سیاسی را برای همه جریان‌ها مورد توجه قرار دهیم.

دوستانتان در کرمانشاه می‌گویند که شما برای انتخابات مجلس آماده می‌شوید.

شدیدا تکذیب می‌کنم، فعلا در خدمت دولت هستم. فکر می‌کنم امروز در سیستان‌وبلوچستان برای مردم موثرتر باشم. من در این ۳۵سال آموخته‌ام که خودم برای خودم تصمیم بگیرم.

پذیرش اعتدال از سوی جناح‌های سیاسی

او همچنین عنوان کرد: «صف‌بندی قومی و مذهبی نشانه جهل است و افرادی که به این مسایل دامن می‌زنند به‌دنبال صید حرام و منافع شخصی خود هستند.» مشی و چارچوب تامین امنیت در استان از نظر ایشان همانی است که اکثر روشنفکران قومی- مذهبی به آن معتقد هستند. انتظار می‌رود روند افزایش همگرایی ملی که زمینه‌ساز و در نهایت زیرساخت امنیت ملی است، افزایش یابد. «اگرچه دیر»، اما پیش‌بینی پروژه‌های بزرگ ملی عمرانی و صنعتی در صورت تحقق و با پیگیری ویژه علی‌اوسط‌هاشمی می‌تواند، چهره استان را از یک تداعی محرومانه به چهره‌ای درخور شأن مردم استان تغییر دهد.
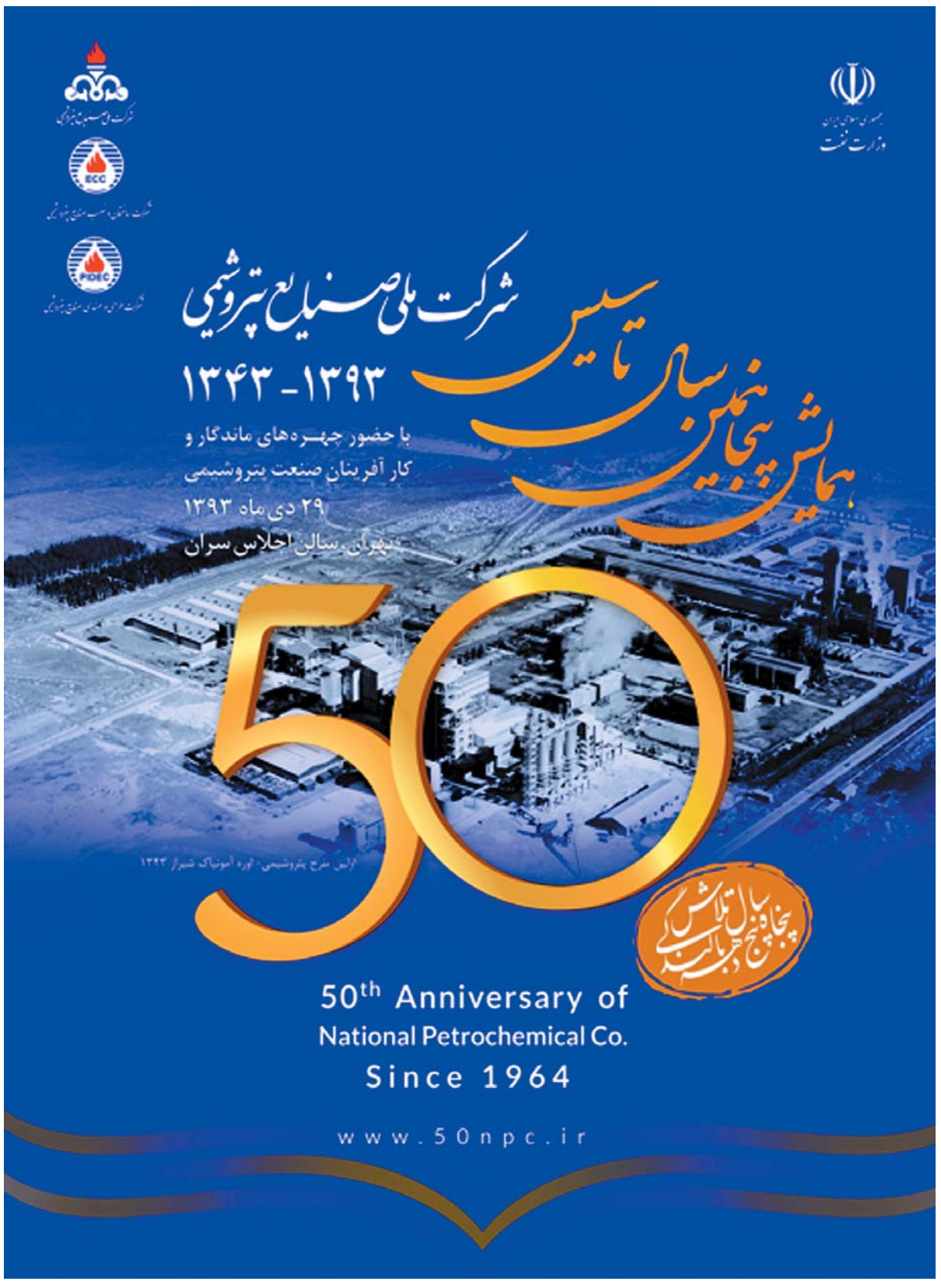
در خاتمه اگرچه تا رسیدن به ایده‌آل‌ها راه درازی در پیش است، اما طی طریق بر مسیری که اوسط‌هاشمی تاکنون پیموده است، امیدها را زنده و صمیمیت بیش از پیش را به مردم استان نوید می‌دهد.